

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

C. 7. De violata Ecclesia, vbi non licet Missam celebrare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80513](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80513)

Sectio I. De Eucharistiâ, Problemata. 99

facultas conceditur. Quia illa concessio diffinitur sumitur, & reddit hunc sensum: Vt Antiquius possit celebrari facere in præsencia sui; & possit celebrari facere in præsencia familiarum suarum. Quamuis enim particula *Et* communiter faciat sensum copulatiuum, aliquando tamen suat diuisionem pro *Vel*. Manuel tom. 3. Regul. 99. quest. 17. art. 19. Comitoli. in Respons. moral. lib. 7. quest. 9. num. 4. Portel. in Respons. parte 3. casu 49. Possunt Regulares habentes priuilegium ministrandi secularibus Eucharistiam extra suos conuentus: in his Oratoriis illam ministrare communicare volentibus ex deuotione, quamuis id Episcopus prohibeat. Quia hic non potest priuilegium Regularium reuocare: nec id illi commisit Trident. circa ministrandam Eucharistiam extra Conuentum. Moneo tamen, ne quid tale fiat contra expressam Episcopi voluntatem in gratiam pacis. Portel. citat. cap. 39. Diana resolut. 14. Auerfa de Euchar. quest. 11. sect. 14. Si quis tamen habens Oratorium domesticum in die festo nequeat Templum adire: non ideo tenetur facere, vt in Oratorio celebretur, ad Missam audiendam, quamuis inueniat Sacerdotem, qui gratis celebrare velit. Quia hoc priuilegium est derogatorium iuris communis, & per consequens odiosum: quare nullus eo tenebitur vti. Secus esset, si Missa de facto diceretur in tali Oratorio: tunc enim qui non potest Ecclesiam adire, bene tamen Oratorium: tenebitur ibi Missam audire. Quia in hoc casu non procedit ratio facta, sed potius videtur obligatio. Suar. d. 81. sect. 3. Auerfa d. 11. sect. 14. Diana p. 6. ar. 8. resolut. 80. & alij.

CAPVT VII.

De violata Ecclesia, vbi non licet Missam celebrare.

88 **E**CCLIA multis modis polluitur, ac violatur. Primò quidem homicidio intra Ecclesiam facto, quamuis fiat sine sanguinis profusione, vt constat ex cap. *Proposuit*, de consecr. Ecclesie, & ex Can. *Sine motu*, de consecr. dist. 1. Vnde Ecclesia non violatur homicidio peracto supra tectum, nec in turri, nec in cubiculis coniunctis, nec in sacristia, nec in cauernis sub Ecclesia, nec facta in patietibus suspensione à parte exteriori. Quia in quacunque parte ex præfatis peragatur, non fit intra Ecclesiam; nisi quando fit in cauerna, in qua dicitur Missa, aut que deferuit ad sepeliendum. Nec violatur homicidio absque culpa mortali peracto; nec homicidio non publico, quamuis mortali; nec homicidio, cuius causa, scilicet vulnus, data est extra Ecclesiam, quamuis mors in ipsa contingat; quia tunc homicidium in Ecclesia non perpetratur; bene tamen homicidio, cuius causa datur intra Ecclesiam, quamuis mors extra contingat; quia tunc homicidium fit intra. Et non tantum violatur homicidio mortaliter illicito contra iustitiam, sed etiam homicidio mortaliter illicito contra religionem, vt homicidio à Iudice iudicè factum intra Ecclesiam: & etiam homicidio mortaliter illicito contra foris iudicem, vt homicidio facto ab ipso occiso. Doctores communiter.

89 **S**ecundo violatur humani sanguinis effusione intra Ecclesiam facta, vt constat ex cap. *Si* *Eschob. & Mend. Theol. Moral. T. III.*

Ecclesia, de consecr. Ecclesie, & ex Can. Ecclesia, de consecr. dist. 1. Vnde si fiat extra Ecclesiam, aut si non sit publica, non violatur: & si non sit copiosa, vt communiter Doctores aduertunt, & nomine ipso *Effusione* denotatur. Imò non sufficit, quod sit copiosa, si percussio, & læsio non sit grauis, & mortaliter illicita; vt potest contingere, quando percussio fit in naribus. Nec sufficit, quod sanguis effluat in Ecclesiam, si vulnus fuit extra patratum: bene tamen si vulnus factum fuit in Ecclesia, quamuis sanguis in ipsa non profluat, & quamuis ad eius pauimentum non perueniat. Sic Doctores.

90 **T**ertio violatur Ecclesia humani seminis effusione intra ipsam facta, vt constat ex præfato cap. *Si* *Eschob. & Mend. Theol. Moral. T. III.* Requiritur tamen quod sit mortaliter illicita, & publica, & quod sit copiosa; & sufficit, quod fiat intra Ecclesiam, quamuis vique ad pauimentum non perueniat.

91 **Q**uarto violatur, quando in ea excommunicatus vitandus sepelitur, vt aduertunt communiter Doctores ex cap. *Consuluit*, de consecr. Ecclesie. & etiam quando Paganus in ea sepelitur ex Can. *Ecclesiam*, 27. de consecr. dist. 1. & quando infidelis sepulchro addicitur, quamuis baptizatus ex Can. *Ecclesiam* 28. de consecr. dist. 1. Porro in quatuor præfatis casibus violatur solummodo Ecclesia, quando est consecrata, aut benedicta: non verò Ecclesias non consecratas aut benedictas, nec Oratoria. Violata autem Ecclesia, etiam censetur cæmeterium violari ipsi contiguum, vt constat ex cap. *Vnicuique* de consecr. Ecclesie in 6. E contra verò quamuis cæmeterium violetur, non censetur Ecclesia violari, quia id nullo iure disponitur.

92 **Q**uinto Ecclesia consecrata consecrationem amittit, quando tota, aut maior pars destructa est, antè quam incipiat reparari, vt deducitur ex cap. *Ligneis*, de consecr. Ecclesie, & ex Can. *Ecclesie*, de consecr. dist. 1. Ecclesia verò tantum benedicta etiam si tota ruat, si postea reedificetur, non eget noua benedictione; quia manet idem solum, quod tantum benedicitur.

93 **H**is positis, non potest absque peccato mortali in Ecclesia violata, & nondum reconciliata celebrari. Quia celebrare est quid graue, & in præfatis Capitibus, & Canonibus prohibitum. Quod si contingat Ecclesiam violari, quando Sacerdos celebrat, si ad eius notitiam antè consecrationem inceptam perueniat, tenetur à celebratione desistere: non verò consecratione incepta, facta videlicet consecratione panis. Addiderim, quando adest rationabilis causa, posse de Episcopi licentia in Ecclesia violata celebrari. Suar. d. 81. sect. 4. Laym. lib. 5. ar. 5. c. 5.

94 **Q**ui verò contra huiusmodi prohibitionem in Ecclesia violata celebrat quamuis mortaliter delinquit, non tamen irregularitatem incurrit, in cap. *Is qui*, de sententia excommunic. in 6. Quia violatio non est interdictum stitutum, & nullo iure irregularitas contra celebrantes in Ecclesia violata indicitur: nec incurrit aliam censuram, aut penam, quia nullo iure expressa inuenitur. Suar. d. 81. sect. 4. Laym. lib. 5. ar. 5. c. 5. Hurtad. de Missa d. 4. diff. 7.

95 **D**emum Ecclesia violata si consecrata erat, solum potest ab Episcopo iure ordinario reconciliari, sicut & consecrari. Ex commissione tamen Romani Pontificis id etiam potest simplex Sacerdos, sicut possunt nostræ Societatis Sacer-

ESCOBAR
Theol. Moral.
T. III. IV
IV

dotes in remotis Indiae regionibus. Si autem Ecclesia violata tantum erat benedicta, reconciliari potest à Sacerdote simplici per aquae benedictae aspersionem, ut dicitur in cap. *vis. de consecr. Ecclesiae, vel Altaris*, & per alias breues, ac faciles caeremonias in caeremoniali expressas. Et non desunt ut refert Henriquez apud Hurtad. citatum, qui affirmant, sufficere ad reconciliationem Ecclesiae violatae, quod bona fide sit semel in ea celebratum. Legendus Henric. lib. 9. c. 27. n. 5. & 6. Suar. d. 81. sect. 4. Laym. l. 5. tract. 5. cap. 5. n. 6. Coninch. g. 83. n. 227. Fagund. praec. 1. lib. 3. c. 14. Card. de Lugo dist. 20. numero 52.

CAPVT VIII.

De Altari, & eius ornatu.

96
Altare quid sit
in communis?

ALTARE idem est ac Alta ara. Alta quidem, quia sacrificij locus in altum solet erigi obreueretiam, & significationem: Ara verò vel à precatione, nam Graeci precationes vocitant Aras: vel ab ardore, quoniam ibi victimae ardere solebant. Isidor. l. 15. Orig. c. 4. Macrobi. l. 3. Saturnal. cap. 3. Strabo de rebus Eccles. lib. 1. capite 7.

97
Altare Ecclesiae
sacrum.

Apud Ecclesiam Altare, dupliciter sumitur, primo pro tota mensura, super quam integrè Missa celebratur: secundo magis propriè pro lapide consecrato, qui maiori mensa superponitur. Vnde duplex Altare distinguitur, fixum, quod aliquando non est consecratum, & impropiè Altare dicitur, nec potest in eo celebrari: & portatile, quando lapis consecratus dimoueri potest, & hinc inde deferri; quia cum reliqua mensa siue lignea sit, siue tectea, siue lapidea non connectitur.

98
Mortale est,
sine Altari
consecrato ce-
lebrare.

Mortale peccatum est, sine Altari consecrato celebrare. Quia cum sit praeceptum cap. *Altaria, de consecr. dist. 1.* & in materia graui, grauius obligat. Valq. 3. p. d. 233. c. 2. Fagund. praec. 1. lib. 3. cap. 22. num. 1. Suar. d. 81. sect. 5. Nec Episcopus in hoc praecepto dispensare potest, ut constat ex perpetua Ecclesiae consuetudine: nec summum Pontificem legi vnquam dispensasse. Vnde nec in casu grauissimae necessitatis ob communicandum moribundum poterit quis sine ara celebrare; quia perpetuus mos Ecclesiae grauius laederetur. Nihilus 3. part. qu. 83. artic. 3. dub. 3. post secundam conclusionem.

99
Solum Episcopus
consecrare potest
in eo celebrare
iure communi.

Solum Episcopus potest Altare seu Aram consecrare. Cap. *Nullus presbyter, cap. Concedimus, de consecr. dist. 1.* Nec Episcopus id potest simplici Sacerdoti committere, cum in ius commune non habeat auctoritatem, & ius commune Episcopis consecrationem Altarium referret. cap. *Quamvis, dist. 68.*

100
Alii possunt
ex privilegio

Papa potest simplici Sacerdoti committere Arae consecrationem. Et Paulus III. anno 1549. in remotissimas infidelium terras, concessit, ut ibi possent Ecclesias erigere, vestes Sacerdotales, corporalia, Calices altaria, cetera, si Episcopus, quia faciat, Catholicus ibi non adsit, bene-

dicere, Manuël *sum. 10. l. c. 247. concl. 15.* dicit, idè Praedicatoribus, & Minoribus esse concessum. Et *tom. 1. Regul. 99. g. 28. art. 2.* Idem asserit, & in Bullario refert Bullam sextam Adriani VI. n. 4. & Bullam sextam Leonis X. num. 4. Consonat Portel. & Villalob. quos sequitur Hieron. Rodrig. *resol. 9. n. 3.* Imò Ioan. de la Cruz in *Epitom. l. 2. c. 5. dub. 8. concl. 3.* affirmat, Praelatos Regulares posse consecrare Ecclesias & Altaria ex concessione Innocentij VIII. & Urbani II. quam et si Leo X. videatur reuocasse, postea cum alijs Paulus V. confirmauit.

Super Aram consecratam retinere debet Sacerdos Hostiam & Calicem à consecratione usque ad consumptionem; nam usque ad hanc sacrificium non pericitur. Quod si prater suam hostiam alias particulas ad communionem Laicorum consecrauit, debet illas pariter retinere super Aram; quia verè pertinent ad idem sacrificium. Post summptionem verò potest vel illas distribuere communicantibus, vel in sacrario reponere sine Ara, quae solum celebrationi deseruit. Card. de Lugo d. 20. n. 69.

Rogas, quidnam possit Altare construere, vel destruere? In Ecclesiis non consecratis quilibet Presbyter erigere, vel demoliri potest fixum Altare, quod consecratum non sit: imò quilibet iure suo potest quævis altaria non consecrata destruere, iuxta Glossam in cap. *Quamvis dist. 68.* In Ecclesiis verò consecratis nemo potest erigere, vel demoliri Altaria sine Episcopi consensu. Sic habetur cap. *Nullus Presbyter, cap. Ecclesiae, cap. Placuit, de consecratione distinctio- ne 1.*

In Altari fixo non debet necessariò totum aedificium esse lapideum: potest enim esse ligneum vel tectum quo ad partes remotiores: solum requiritur ut mensa Superior sit lapidea. Quia illa sola consecratur. Ara verò portatilis debet esse lapidea, si fixi Altaris mensa lapidea non sit, aut consecrata. Suar. d. 81. sect. 1. Coninch. g. 83. n. 238.

Solus Papa potest dispensare, ut Ara ex auro, vel argento, vel aere, vel simili materia consecretur, nullus autè id potest gerere Episcopus. Quia dispensare potest, ut Ara plenitudine potestatis, quae non competit Episcopis Henriquez. l. 9. c. 28. n. 1. Fagund. praec. 1. lib. 3. c. 22. n. 2.

Verum Ara tantae longitudo debet esse, & latitudinis, ut capere possit pedem Calicis, & Hostiam seu patenam, quando Hostia immittitur, cum celebratur, scilicet quo ad maiorem sui partem, dummodo firma sint super Aram consecratam Calix & patena sine labendi periculo. Alens. Palud. Syluest. Soto. Nauar. quos sequitur Suar. d. 81. sect. 5. Azor. g. 7. Quoties ergo vfus fueris Altari portatili quod inferi assolet tabulae lignae, curandum, ut tam Calix, quam Hostia consecrata super lapidem apponatur maxima saltem ex parte. Si tamen ex aliqua parte niantur etiam tabulae lignae, dum absit periculum lapsus haud est scrupulosè curandum. Coninch. g. 83. n. 242.

Altare consecratum non potest constare duobus lapidibus quouis modo colligatis, ita ut in vno illorum Hostia, & in alio Calix consecratur, & collocetur, nisi Pontifex specialem facultatem expediat. Quia est contra consummum Ecclesiae morem, & mysterio opponatur. Nambur. Altare